

การถอดองค์ความรู้เกษตรกรต้นแบบด้านเทคโนโลยีการผลิตสินค้าเกษตร

ตำบลคูลาด อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดยโสธร

๑. เทคโนโลยีการผลิตสินค้าเกษตร : การผลิตพืชอินทรีย์

๒. ชื่อ - นามสกุล ข้อมูลเกษตรกร : นายทิพย์ คงจันทร์ เกิดวันที่ ๓๐ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ ที่อยู่เลขที่ ๑๓๐ บ้านโสกผักหวาน หมู่ ๔ ตำบลคูลาด อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดยโสธร เบอร์โทรศัพท์ ๐๙๓-๙๑๓-๑๒๔๘

๓. วันที่บันทึกองค์ความรู้ : วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๓

๔. ความเป็นมา : นายทิพย์ คงจันทร์ ถือได้ว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้รอบด้าน โดยเฉพาะด้านการเกษตร และปัจจุบันทำการเกษตรแบบอินทรีย์ในพื้นที่ ๑๖ ไร่ โดยแบ่งเป็นปลูกข้าวอินทรีย์ ๑๐ ไร่ ปลูกพืชผสมผสาน ๒ ไร่ และขุดบ่อกักเก็บน้ำเพื่อทำการเกษตร ๔ ไร่ โดยมีแรงจูงใจในการผลิตข้าวอินทรีย์เนื่องจากตระหนักถึงปัญหาการใช้สารเคมีในปัจจุบัน กล่าวคือการใช้สารเคมีก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพของผู้ผลิต ผู้บริโภค ผู้ที่อยู่ใกล้แหล่งที่ใช้สารเคมี ตลอดจนส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในระยะยาว จึงได้ทดสอบการผลิตพืชในรูปแบบการทำเกษตรอินทรีย์ จนในปัจจุบันสามารถผลิตข้าวอินทรีย์ ได้ ๓๘๐ กิโลกรัมต่อไร่ และในอนาคตตั้งเป้าหมายไว้ ๔๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ในด้านลดต้นทุนการผลิตก็เก็บเมล็ดไว้ทำพันธุ์เอง ทำให้ได้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ รวมทั้งประหยัดค่าเมล็ดพันธุ์ ส่วนผลผลิตพืชอินทรีย์ก็แบ่งจำหน่าย และแบ่งปันให้แก่เพื่อนบ้านด้วย

๕. องค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและงานที่ภาคภูมิใจ

ด้านองค์ความรู้ที่สามารถเป็นแบบอย่างได้ดีที่สุด ๒ ประการ คือ

๕.๑ “การจัดการผลิต” ได้แก่ การเลือกพืชที่ปลูกซึ่งพืชหลักคือข้าว และปลูกพืชที่สามารถให้ผลผลิตได้อย่างสม่ำเสมอและมีความหลากหลายของชนิดพืช รวมทั้งเป็นพืชอายุสั้น ที่ให้ผลผลิตได้ในระยะเวลาที่ไม่ยาวนาน จำหน่ายได้ตลอดฤดูกาล และทุกช่วงเวลา นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการน้ำ โดยมีการขุดสระในแปลงนาเพื่อกักเก็บน้ำสำหรับทำการเกษตร

๕.๒ “การจัดการการตลาด” ได้แก่ การหาช่องทางจำหน่ายสินค้าที่หลากหลาย โดยเน้นผู้บริโภคในชุมชน และคนรักสุขภาพ เพื่อสร้างโอกาสที่จะเกิดรายได้หลายทาง ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

นอกจากนี้การผลิตพืชอินทรีย์ให้เป็นแบบอย่างในชุมชนยังช่วยส่งเสริมให้ชุมชนเกิดการพัฒนาด้านสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศต่าง ๆ ตลอดจนคนในชุมชนมีสุขภาพที่ดี และเป็นการวางรากฐานให้คนรุ่นใหม่ตระหนักถึงความสำคัญของการทำเกษตรอินทรีย์ ซึ่งถือเป็นการวางเป้าหมายการพัฒนาที่สอดคล้องกับยุคปัจจุบัน รวมไปถึงพัฒนาธุรกิจเกษตรที่เป็นวิถีชีวิตแบบใหม่สู่การสร้างรายได้ที่ยั่งยืน ตลอดจนเป็นแหล่งศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้ผู้ที่มีความสนใจเข้ามาศึกษาดูงานได้

ปัจจุบัน นายทิพย์ คงจันทร์ เป็นเกษตรกรต้นแบบด้านการผลิตพืชอินทรีย์ เกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ซึ่งถือว่าเป็นบุคคลที่มีความขยันหมั่นเพียร เสียสละ มุ่งมั่น และมีความตั้งใจในการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ให้ลูกหลานสืบสานต่อไป

๖. สรุปองค์ความรู้ที่ใช้

๖.๑ การผลิต การวางแผนเลือกพืชที่ปลูกซึ่งพืชหลักคือข้าว และปลูกพืชที่สามารถให้ผลผลิตได้อย่างสม่ำเสมอและมีความหลากหลายของชนิดพืช รวมทั้งเป็นพืชอายุสั้น ที่ให้ผลผลิตได้ในระยะเวลาที่ไม่นาน จำหน่ายได้ตลอดฤดูกาล และทุกช่วงเวลา

๖.๒ การลดต้นทุนการผลิต โดยการเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เอง การปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้พืชปุ๋ยสด และผลิตปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพไว้ใช้เอง เพื่อแก้ปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์ พร้อมทั้งมีจำหน่ายให้แก่สมาชิกในชุมชนที่มีความสนใจ ตลอดจนมีการผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา เชื้อบิวเบอร์เรียเพื่อกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช

๖.๓ การตลาด จำหน่ายให้คนในชุมชน และจำหน่ายออนไลน์ เนื่องจากเป็นสินค้าเกษตรอินทรีย์จึงเป็นที่ต้องการของกลุ่มคนรักสุขภาพ นอกจากนี้ยังมีการแปรรูปสินค้าเกษตรอินทรีย์เพื่อเพิ่มมูลค่าทางการตลาด

๗. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการทำเกษตรอินทรีย์ คือ ความขยันหมั่นเพียร มีความมานะ อดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความใฝ่รู้ หมั่นศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ จากเกษตรกรต้นแบบรายอื่นที่ประสบความสำเร็จ สร้างโอกาสแห่งการเรียนรู้ให้ตนเอง ด้วยการเข้ารับการอบรมด้านการเกษตรกรหลักสูตรต่าง ๆ การค้นหาช่องทางความสำเร็จ มีการจัดการด้านการตลาด มีแผนการตลาดที่ชัดเจน โดยเฉพาะการเสาะหาและเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าให้ได้มากขึ้น เพื่อสร้างรายได้ให้มากขึ้น มีเป้าหมายที่ชัดเจน วางเป้าหมายการผลิตไว้อย่างชัดเจนว่าสินค้าต้องเป็นอินทรีย์ เพื่อลดต้นทุนการผลิต และยกระดับสินค้าเพื่อเพิ่มรายได้ให้มากขึ้น

๘. แนวความคิดในการทำงาน

การผลิตสินค้าทางการเกษตรที่ดี ควรคำนึงถึงความปลอดภัยและผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภคเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งการผลิตผักอินทรีย์ก็ทำได้ไม่ยาก โดยต้องมีความตั้งใจจริง ต้องคิดว่า ผู้บริโภคเป็นคนในครอบครัวของเรา เราต้องเลือกสิ่งที่ดีที่สุดให้เขา อีกอย่าง การผลิตพืชอินทรีย์ ก็ถือเป็นการลดต้นทุนการผลิต ขณะที่เราสามารถจำหน่ายได้ในราคาที่เท่ากับหรืออาจจะสูงกว่าพืชที่ไม่ใช่อินทรีย์

๙. หลักคิดในการประกอบอาชีพ

- ๙.๑ การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในพระราชดำริ ของในหลวงรัชกาลที่ ๙
- ๙.๒ มีความขยันหมั่นเพียร มีความมานะ อดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความใฝ่รู้ หมั่นศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ
- ๙.๓ ภาคภูมิใจในอาชีพของตนเอง และให้เกียรติผู้อื่นเสมอ
- ๙.๔ การเอื้อเฟื้อต่อชุมชน
- ๙.๕ การถ่ายทอดองค์ความรู้และการขยายผลการทำเกษตรอินทรีย์ให้ลูกหลานรุ่นต่อไป

ผู้รวบรวมข้อมูล

นางสาวมยุรี ลีกลาม

(นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ)

สำนักงานเกษตรอำเภอทรายมูล